ABD Ulusal Güvenlik Stratejisinin Küresel Uygulayıcıları: Coğrafi Muharip Komutanlıklar

The Global Agents of the United States' National Security Strategy: The Geographical Combatant Commands

Oktay BİNGÖL*

Öz

ABD'nin Soğuk Savaş döneminden günümüze kadar uygulamaya koyduğu ulusal güvenlik stratejileri önemli değişimler geçirmiştir. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde sert güçle beraber yumuşak güç uygulaması gittikçe önem kazanmıştır. 11 Eylül saldırıları sonrası gündeme gelen önleyici savaş, tek taraflılık ve uluslararası hukukun sıklıkla ihlal edilmesi gibi uygulamalar 2000'li yılların sonuna doğru çok taraflılık, daha fazla diplomasi ve iş birliği gibi yumuşak güç unsurları ile yer değiştirmeye başlamıştır. ABD ulusal güvenlik stratejilerinin uygulayıcı aktörlerinin başında gelen, II. Dünya Savaşı'nın ilk yıllarından günümüze kadar faaliyet gösteren ve Dünya'nın değişik bölgelerinde sorumluluk sahaları tahsis edilmiş olan coğrafi muharip komutanlıklar bu değişime uyum sağlamıştır. Kuruluşlarından bugüne kadar yaklaşık 70 yıllık dönem içerisinde bu komutanlıkların karargâh yapıları önemli oranda sivilleşmiş ve bakanlıklar/kurumlar arası teşkilata dönüşmüştür. Komutanlıkların görevleri de değişime uğramış, savaş planlaması gibi klasik askerî

* Dr., Başkent Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Görevlisi. E-posta: fertel1999@gmail.com.

işlevlerden ziyade insani yardım, iş birliği, diyalog, kamu diplomasisi ve stratejik iletişim gibi farklı işlevler önem kazanmıştır. Bu değişimler, 21. yüzyılda coğrafi muharip komutanlıkların etkinliklerini sürdürmelerini sağlamıştır. Askerî komutanlıkların Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD dış politikasında bu denli etkin olması eleştirilmekte ve aynı görevleri yerine getirecek sivil yapılar kurulması önerilmektedir. Ancak ABD karar vericileri emir komuta birliği, yönetimde sadelik, kaynak tasarrufu ve gayret birliği prensiplerinin sağladığı büyük avantajları sivil görünümün sağlayacağı muğlâk faydaya tercih etmekte; dolayısıyla muharip komutanlıklar ABD ulusal güvenlik stratejilerinin temel uygulayıcıları olarak varlıklarını sürdürmektedir.

Anahtar Sözcükler: *ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi, Coğrafi Muharip Komutanlık, Soğuk Savaş, Sert Güç, Yumuşak Güç.*

Abstract

The U.S. national security strategies from the Cold War Period to the present have shown significant changes. Especially in the period after the Cold War, the use of soft power together with hard power has gained increased importance. The practices such as pre-emptive war, unilateralism and frequent breach of international law which came into question just after 9/11 attacks have been replaced with soft power elements such as multilateralism, more diplomacy and cooperation toward the end of the 2000s. The geographical combatant commands which are the most important actors implementing U.S. national security strategy and have been operating since the early years of World War II to the present day and which are assigned the areas of responsibility in different regions of the World have adjusted to this change. Within the period of 70 years from their first establishment to the present, these commands' headquarter structures have evolved considerably civilian-type and transformed to the inter-department/inter-agency structure. The missions of the commands have also changed and the

different functions such as humanitarian aid, cooperation, dialogue, public diplomacy and strategic communication rather than classical military functions like war planning have gained importance. These changes have ensured the geographical combatant commands to continue their effectiveness in the 21st century. There are some critics and recommendations on the ground that the military commands are so efficient on the U.S. foreign policy in the post-Cold War period, and some civilian structures should be set up to carry out the same tasks. However, the U.S. decision-makers have so far preferred the great advantages provided by the principles of the unity of command, the simplicity of management, the economy of resources and the unity of effort to the ambiguous benefits of civilian appearance. Thus, the geographical combatant commands have existed as the major agents of the U.S. national security strategies.

Key Words: *US National Security Strategy, Geographical Combatant Command, Cold War, Hard Power, Soft Power.*

Giriş

ABD, II. Dünya Savaşı sonrası uluslararası sistemin en önemli aktörü olarak ortaya çıkmış; Soğuk Savaş süresince iki süper güçten biri olarak etkinliğini artırmış; Sovyetler Birliği'nin dağılması ve komünizmin çökmesiyle birlikte dünya siyasetinin üstün gücü konumuna yükselmiştir. ABD, 1940'lı yıllardan günümüze yaklaşık 70 yıllık süreçte; küresel, bölgesel ve ulusal stratejik ortamın dinamiklerinde meydana gelen değişimler ile başta diğer devletler olmak üzere çeşitli aktörlerin kapasite ve niyetlerindeki gelişmeleri karşılayabilmek için farklı ulusal güvenlik stratejilerini benimsemiştir.

ABD'nin 70 yıllık uluslararası mücadelesinin ayrıntılı bir okuması, bu ülkenin üstün güç olarak ortaya çıkış sürecinin askerî gücünün küreselleşmesiyle paralellik gösterdiğini ortaya koymaktadır. ABD askerî gücü, II. Dünya Savaşı'nda Avrupa'nın içlerine yerleşmiş, Doğu Asya ve Pasifik'e kadar uzanarak küresel bir varlık sergilemiştir. Bu varlığın görünen bölümünü gelişmiş ve modern silah sistemleri, kara, hava ve deniz kuvvetlerinin çeşitli unsurları ile nükleer silahlar oluşturmaktadır.

Askerî vasıtaların ulusal güvenlik stratejilerinde öngörülen hedeflere ve önceliklere göre planlanması ve yönlendirilmesinde en önemli rol, coğrafi muharip komutanlıkların olmuştur. Temelleri II. Dünya Savaşı'nda atılan coğrafi muharip komutanlıklar bir anlamda küresel askerî gücün görünürlüğü düşük, ancak stratejik değeri yüksek boyutunu oluşturmaktadır. Muharip komutanlıklar başlangıçta II. Dünya Savaşı'nda ABD askerî gücünü oluşturan farklı kuvvetler arasında koordinasyon ve gayret birliğinin sağlanması gereksiniminden ortaya çıkmıştır. Ancak 70 yıllık süreçte bu gerekliliğin çok daha ötesinde ABD ulusal gücünün askerî, diplomatik, ekonomik ve ticari unsurları arasında ortak planlama ve uygulamanın sağlanması gibi daha kapsamlı bir işlevi yerine getirmeye başlamıştır.

II. Dünya Savaşı yıllarında Güney Komutanlığı'nın teşkilini müteakip 1946'da Avrupa Komutanlığı, 1947'de Pasifik Komutanlığı; Sovyetlerin Afganistan'ı işgalini müteakip 1983'te Merkez Komutanlığı; 11 Eylül 2001 saldırıları sonrası ABD topraklarını terörizme karşı savunmak üzere 2002'de Kuzey Komutanlığı ve nihayet 2007'de Afrika Komutanlığı kurulmuştur. Günümüzde altı adet coğrafi muharip komutanlık, kuvvet komutanlıklarından ayrı bir şekilde doğrudan Savunma Bakanı kanalıyla Başkan'a bağlı olarak faaliyet göstermekte; kendi organik birlikleri olmadığından ABD kuvvet komutanlıklarının tahsisli birliklerine komuta etmekte; farklı kuvvetlerden ve farklı kurumlardan oluşan müşterek/kurumlar arası yapılar olarak dikkat çekmektedir.

ABD muharip komutanlık sisteminde coğrafi sorumluluğu olmayan, küresel boyutta ve belirli işlevsel alanlarda faaliyet gösteren Stratejik Komutanlık, Özel Kuvvetler ve Ulaştırma Komutanlığı makalenin kapsamı dışında tutulmuştur.

Bu makalede, ABD'nin Soğuk Savaş Dönemi'nden 21'inci yüzyılda günümüze kadar uygulamaya koyduğu ulusal güvenlik stratejilerinin önemli değişimler göstermesine rağmen; stratejilerin uygulayıcı aktörlerinin başında gelen coğrafi muharip komutanlıkların varlıklarını devam ettirdikleri, hatta sert güç yanında yumuşak güç kullanmaya başladıkları ve ABD dış politikasındaki etkinliklerini artırdıkları öne sürülmektedir.

Bu bağlamda makalenin birinci bölümünde, ABD'nin Soğuk Savaş Dönemi ulusal güvenlik stratejilerinin dinamikleri ve değişimi incelenmektedir. İkinci bölümde, ABD ulusal güvenlik stratejilerinin en önemli uygulayıcıları olarak muharip komutanlıkların kuruluşu ve gelişimi ele alınmakta, birinci bölümde ortaya konulan ulusal güvenlik stratejilerindeki değişimlerin komutanlıkların gelişimine etkileri analiz edilmektedir. Üçüncü bölüm, Soğuk Savaş sonrası dönemde, 1990'lardan günümüze ABD ulusal güvenlik stratejilerinin ayırt edici özelliklerinin belirlenmesine ayrılmıştır. Bu bölümde, ABD ulusal güvenlik stratejilerinin 1990-2001 ve 2001 sonrasını kapsayan iki ana dönem itibariyle nasıl farklılaştığına odaklanılmaktadır. Dördüncü bölümde ise, ABD'nin Soğuk Savaş sonrası değişen ulusal güvenlik stratejilerine uygun olarak muharip komutanlıkların evrimi, yumuşak ve akıllı güç uygulayıcısı olarak değişimi ele alınmaktadır.

ABD'nin Soğuk Savaş Dönemi Ulusal Güvenlik Stratejileri

1940'ların ortalarından itibaren, ABD ulusal güvenlik politikalarının iki temel ve kapsayıcı hedefi üzerine genel bir uzlaşı söz konusudur: liberal siyasi ve ekonomik dünya düzeninin geliştirilmesi ile komünizmin caydırılması ve çevrelenmesi. Diğer iki amaç sonraki yıllarda önem kazanmıştır: Orta Doğu petrollerine garantili erişim ve teröristlerin küresel mücadele ile yıpratılması.[1] Soğuk Savaş dönemindeki ABD ulusal güvenlik politikalarında 1940'ların başlarında ekonomik ve siyasi vasıtalar önem kazanmasına rağmen; dönemin tamamında genel olarak askerî güç kullanımı ön planda olmuştur. Bu durum ilginç bir şekilde Soğuk Savaş sonrasında da fazla değişmemiştir.

ABD ulusal güvenlik politikasında askerî gücün öncelik almasının temel nedenleri vardır. Bu nedenlerin birincisi, ABD devlet kurumlarının yapısıyla ilişkilidir. 1947 Ulusal Güvenlik Yasası[2], temel

[1] Richard K. Betts, "U.S. National Security Strategy: Lenses and landmarks", ***The Princeton Project on National Security***, November 2004, http://www.princeton.edu/~ppns/papers/betts.pdf,(Erişim tarihi: 10.03.2013) s. 4.

[2] ABD Ulusal Güvenlik Yasası, 26 Temmuz 1947 tarihinde Başkan Truman tarafından imzalanarak yürürlüğe girmiştir. II. Dünya Savaşı sonrası ABD dış politikasının silahlı

olarak savaş tehlikesiyle ilgilenecek kurumları teşkil etmiştir. Savunma Bakanlığı, Merkezî İstihbarat Teşkilatı (Central Intelligence Agency (CIA) ve Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council (NSA) bunların başlıcalarıdır. Bu kurumlar yıllar içerisinde yeniden teşkilatlanmaya tabi tutulmuştur. 11 Eylül saldırıları sonrasında ABD Anavatan Savunma Bakanlığı (Department of Homeland Security) ve ABD Kuzey Komutanlığı (US Northern Command) kurulmuştur. Bu örnekler, ABD'nin dünya siyasetinin ağırlık noktasının hâlen güvenlikte olduğunu göstermektedir.

İkinci neden, kaynakların tahsisiyle ilgilidir. ABD'nin dış ilişkiler kapsamındaki bütçesinin büyük kısmı askerî ve istihbarat alanlarına ayrılmaktadır. Bu alanlara II. Dünya Savaşı'ndan 2000'lere kadar 20 trilyon dolar kaynak tahsis edildiği iddia edilmektedir. Diplomasi ve diğer askerî olmayan harcamalar bu miktarın yanında önemsiz kalmaktadır.[3]

Üçüncü olarak ABD'nin uluslararası hukuku kendi politika hedeflerine göre yorumlaması, hem kendi hukukunu hem de diğer ulusların hukukunu genellikle göz ardı etmesidir. Bu durum özellikle istihbarat toplama ve örtülü operasyonlarda daha fazla belirginleşmektedir.

Dördüncü olarak Soğuk Savaş ve sonrasında sıklıkla ortaya çıkan krizlerin askerî gücün önemini devam ettirmesidir. ABD'de güvenlikle ilgili liberal yaklaşımlar genellikle söylem ve teori düzeyinde kalmış, gerçek stratejiye dönüşme imkânı bulamamıştır. Soğuk Savaşın son on yılında Sovyetlerin Afganistan'ı işgali, 1990'ların başında Irak'ın Kuveyt'i işgali, on yıl sonra El Kaide'nin İkiz Kulelere ve Pentagon'a saldırıları ABD'de askerî gücün öncelikli ve ayrıcalıklı konumunu devam ettirtmiştir. Bir anlamda krizler

kuvvetlerinin ve istihbarat teşkilatlarının reforma tabi tutulmasını içermektedir. Bu yasa Soğuk Savaş döneminde ABD politikalarına temel teşkil eden resmî belgelerden birisi olarak görülmüştür. Yasa'nın tamamı için bakınız: ***National Security Act of 1947***, U.S. Department of State Office of the Historian, http://history.state.gov/milestones/1945-1952/NationalSecurityAct (Erişim tarihi: 27.04.2013).

[3] Richard K. Betts, ***a.g.m.***, s. 9.

ABD'nin içinde bulunduğu küresel stratejik ortamın gerçek özelliklerini ortaya çıkarmaktadır.[4]

ABD'nin Soğuk Savaş boyunca uyguladığı strateji içerisinde ekonomik ve siyasi güç ikincil önemde kalmıştır. Ancak Soğuk Savaş'ın ilk yıllarında savaşın yarattığı yokluklarla baş edebilmek için ekonomik ve siyasi yaklaşımlar, ABD Büyük Stratejisi'nde ön plana çıkmıştır. Üçüncü dünya ülkelerindeki Batı yanlısı hükûmetlerin komünizme karşı desteklenmesi sağlanmıştır. Bu bağlamda liberal ekonomik dünya düzeni kurulması çabaları Soğuk Savaş öncesinde başlamış; 1944'teki Bretton Woods konferansları ile IMF ve Dünya Bankası kurulmuştur. 1945'te BM'nin kurulması ve kolektif güvenlik sistemi ile büyük güçlerin kontrolünde bir barış ve istikrar amaçlanmıştır.

Güç dengesi mücadelesinden penceresinden bakıldığında dönemin en önemli hamlesi 1947'de açıklanan Marshall planı olarak görülebilir. Böylece ABD'nin temel siyasi stratejisi olarak, müttefiklerin kolektif savunma kapasitelerinin kuvvetlendirilmesi ve örtülü siyasi müdahalelerle komünist hareketlerin bastırılması yaklaşımı öne çıkmıştır.[5]

ABD'nin Soğuk Savaş dönemi "Büyük Stratejisi" kapsamında 1946'dan itibaren SSCB'ne karşı politikalar sertleşmeye başlamıştır. 1947 başlarında Truman Doktrini ile komünizme karşı Türkiye ve Yunanistan'ın desteklenmesi hedeflenmiş; müteakiben Marshall Planı ile Avrupa ekonomilerinin canlandırılması için büyük çaplı mali destek başlatılmıştır. Marshall Planı'nın uygulanmasını yürütmek üzere kurulan Ekonomik İş Birliği İdaresi, ABD'nin ikinci Dışişleri Bakanlığı olarak adlandırılmıştır.[6] Marshall Planı, ABD'nin Avrupa Birliği'nin ortaya çıkışını teşvik ve şekillendirme çabalarının da başlangıcıdır.

Soğuk Savaş'ın ilk yıllarında ekonomik güce verilen önemin

[4] Kenneth N. Waltz, ***Theory of International Politics***, 1st Edition, Mc Grew-Hill Publishing, USA, 1979, s. 152.
[5] Richard K. Betts***, a.g.m.*** s. 11.
[6] Theodore J. Lowi, ***The End of Liberalism***, W.W. Norton Publishing, New York, USA, 1969, s. 163.

diğer bir nedeni de; ABD'nin nükleer silahlara sahip olması gerektiği ve bunları kullanarak veya kullanma tehdidinde bulunarak Sovyet askerî gücünü kolaylıkla dengeleyebileceği düşüncesi olmuştur.[7] 1948 yılındaki Berlin Ablukası ve Çekoslovakya'da devrim ile 1949'da SSCB'nin nükleer denemelerinde başarılı olması, ABD'nin Sovyetlerden algılanan askerî tehdidi ikincil öncelikle görme yaklaşımını radikal olarak değiştirmiştir. Bu değişimin de etkisiyle Soğuk Savaş döneminin temel araçlarından biri olarak NATO, 1949'da kurulmuştur. NATO, ABD'nin Komünizmi ve SSCB'yi çevreleme stratejisinin önemli bir halkasını oluşturmuştur.

Avrupa'da NATO'nun kuruluşuna öncülük eden ve Avrupa'nın bir şekilde entegrasyonuna teşvik sağlayan ABD, Kuzeydoğu Asya'da buna ihtiyaç duymamıştır. ABD, Kore Savaşı başladığında da yaklaşımını değiştirmemiş; Almanya ve Fransa'yla karşılaştırıldığında SSCB'nin Japonya'yı işgalinin coğrafi olarak mümkün olmadığını kabul etmiş ve ikili güvenlik ittifakının yeterli olacağını düşünmüştür. Japonya Anayasası'nda öngörülen pasifist ve barışçı ilkelerin realitede işlemeyeceği kısa sürede görülmüş ve Japonya'nın Sovyetlere karşı meşru savunma kuvvetleri adı altında askerî kuvvetler teşkil etmesi teşvik edilmiştir.

ABD, dünyanın geri kalan ve kendisi için önemli olan bölgelerinde ise, NATO modelini uygulamayı tercih etmiştir. 1954'ten başlayarak Güneydoğu Asya'da Southeast Asia Treaty Organisation (SEATO), Güney Pasifik'te Australia-New Zealand-United States Security (ANZUS) Paktı, Latin Amerika'da Rio Paktı, Orta Doğu'da Bağdat Paktı ve Central Treaty Organization (CENTO) isimli örgütlerin kurulması komünizme karşı çevreleme stratejisinin içi içe geçen halkları olmuştur. Diğer taraftan, atılan bu adımlar 1954'ten itibaren ABD'nin Büyük Stratejisi'nin temelini teşkil etmiştir. Çevrelemeye dayanan Büyük Strateji'de 1969 yılına kadar önemli bir değişiklik olmamış, dönem içerisinde bazı ayarlamalar yapılmıştır. Bu

[7] Robert A. Pollard, ***Economic Security and the Origins of the Cold War, 1945-1950***, Columbia University Press, USA, 1985, s. 244.

bağlamda, Kennedy yönetimi tarafından çıkarılan Ayaklanmalara Karşı Koyma Doktrini, komünizme karşı mücadelede ABD askerî stratejisinde önemli bir adım olarak görülmektedir.[8]

1969'da Nixon Doktrini, ABD güvenlik çabalarını üçüncü dünya ülkelerindeki müttefiklere yardıma yoğunlaştırmış; gerçekte bu ülkelerin askerî birliklerinin temsil savaşlarında (*proxy wars*) kullanılması hedeflenmiştir.[9] Aynı zamanda SSCB ile başlatılan yumuşama döneminde askerî rekabetin azaltılması ve ilişkilerin istikrara kavuşturulması amaçlanmıştır.

Soğuk Savaş döneminin ABD Büyük Stratejisi'ndeki en büyük değişim, Çin ile yakınlaşma ve 1972'de Şanghay Bildirisi'nin imzalanmasıdır. Bu yakınlaşma ABD'nin stratejik askerî planlarında önemli bir değişimin önünü açmıştır. 1970'lere kadar eş zamanlı olarak iki büyük ve bir küçük savaş yapabilecek kapasiteye ihtiyaç duyan ABD, Çin tehdidinin azalmasıyla bir büyük savaş kapasitesi gerekliliğinden kurtulmuş, SSCB'ye karşı bir büyük savaş ve herhangi bir yerde küçük bir savaşı yürütebilecek kapasite ve hazırlık durumunu amaçlamıştır. Bu değişimin stratejik getirisi yüksek olmuştur. ABD-Çin yakınlaşmasıyla birlikte SSCB, kuvvetlerinin önemli bir kısmını Çin sınırına kaydırmak zorunda kalmıştır. Bu durum ise Avrupa'da ABD ve Batı üzerindeki baskıyı azaltmıştır.

1970'lerde yaşanan petrol krizi ve Orta Doğu'daki gelişmeler ABD'nin Büyük Stratejisi'nde önceliğini Orta Doğu'ya kaydırmasına neden olmuştur. Carter yönetimi 1977'de Orta Doğu'ya süratli yığınak yapabilecek şekilde kapasite artırımını istemiş; ancak askerî çevreler bu isteği 1979 İran Devrimi'ne kadar önemsememiştir.[10]

1980'lerin başında Reagan yönetimi ile Sovyetlere karşı daha

[8] Douglas S. Blaufarb, ***The Counterinsurgency Era: U.S. Doctrine and Performance***, New York Free Press, USA, 1977, s. 52.
[9] Henry A. Kissinger, ***White House Years***, Little-Brown, USA, 1979, s. 223–225.
[10] Zbigniew Brzezinski, ***Power and Principle: Memoirs of the National Security Adviser***, Revised Edition, Farrar, Straus, Giroux, USA, 1985, s. 456.

sert bir politika izlenmesinde Sovyetlerin Afganistan'ı işgalinin yarattığı endişeler etkili olmuştur. ABD Afgan muhaliflerin desteklenmesi için büyük harcamalar yapmış; Pakistan ve Körfez ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmiştir. Bu dönemde Reagan Doktrini olarak bilinen söylemler çok sert olmasına rağmen gerçekte Büyük Strateji'den sapma söz konusu değildir. Askerî boyutta çok önemli olan Stratejik Savunma Girişimi (Strategic Defense Initiative (SDI) veya yaygın kullanılan adıyla "Yıldız Savaşları" (S*tar Wars)* bu dönemde başlatılmıştır. Yıldız Savaşlarının yüksek maliyetinden dolayı Sovyetlerin çökmesine neden olduğu da iddia edilmiştir.

Soğuk Savaş Döneminde Coğrafi Muharip Komutanlıkların Kuruluşu ve Gelişimi

ABD'nin coğrafi muharip komutanlıkların başlangıcı, II. Dünya Savaşı'ndaki başarısız deneyimlerinden alınan derslere dayanmaktadır. Bu savaşta ABD kayıplarının ve başarısızlıklarının önemli bir bölümü aynı cephede savaşan kara, deniz ve hava kuvvetleri birlikleri arasındaki koordinasyon eksiklerinden kaynaklanmıştır. Avrupa cephesindeki birlikler, General Eisenhower komutasında Müttefik Seferî Gücü'ne (Allied Expeditionary Force) dâhil edilerek koordinasyon bir nebze sağlanmış ancak Pasifik cephesinde müşterek bir komutanlık mümkün olmamıştır.[11] General MacArthur kara birliklerine, Amiral Nimitz ise ABD Pasifik donanmasına ayrı ayrı komuta etmiş; zaman zaman sürtüşmeler yaşanmıştır. Savaştan sonra Başkan Truman'ın orduyla donanmanın birbirlerine karşı mücadele ettikleri sertlikle düşmanla savaşmış olsalardı, savaşın çok daha erken biteceğini vurgulayan ifadeleri[12] dikkat çekicidir.

ABD muharip komutanlıklarının kuruluşuna ve gelişimine temel teşkil eden stratejik belge, Birleşik Komuta Planı (Unified Command

[11]Ronald H. Cole, v.d., ***The History of the Unified Command Plan 1946-1999***, Washington, DC, USA, 2003. s. 11. http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA426162 (Erişim tarihi: 13.02.2013).

[12] Charles A. Stevenson, "Underlying Assumptions of the National Security Act of 1947," ***Joint Forces Quarterly,*** 2008, 1st Quarter, 129–133, s. 130.

Plan-UCP)'dır. UCP, ABD Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanarak normal olarak iki yılda bir gözden geçirilen; ABD Başkanı tarafından onaylanarak yürürlüğe giren; muharip komutanlıkların görevlerini, kuvvet yapılarını ve sorumluluk alanlarını ortaya koyan temel dokümandır.[13] UCP, ABD'nin ulusal güvenlik, savunma ve askerî stratejileri temel alınarak hazırlanır; Ulusal Güvenlik Konseyi (National Security Council-NSC)'de görüşülür; dolayısıyla başta dışişleri olmak üzere önemli bakanlıklar tarafından da katkıda bulunulur. Bu yönüyle sadece askerî bir plan olmayıp siyasi, ekonomik ve diplomatik özellikler taşıyan kapsamlı bir dokümandır.

ABD Silahlı Kuvvetlerindeki muharip komutanlıklar (Combatant Command-COCOM) tek bir komuta altında kurulan, geniş sorumluluk alanlarına ve çeşitli görevlere sahip, müşterek veya özel yapıda komutanlıklardır. Bu komutanlıklara coğrafi veya işlevsel sorumluluklar verilmiştir.[14] Diğer bir tanımla muharip komutanlıklar kara, deniz, hava ve deniz piyade gücünü tek bir teşkilat yapısı altında birleştiren ve ABD ulusal çıkarlarını ve ulusal güvenlik hedeflerini gerçekleştirmek için kullanan askerî yapılardır. Bu komutanlıkların normal durumlarda kendi birlikleri yoktur; sadece karargâh yapıları ve karargâhları destekleyen unsurları vardır. Askerî birlikler; ABD Kara, Deniz, Hava ve Deniz Piyade komutanlıklarının kuruluşundadır. Personel temini, eğitim, teşkilatlanma ve muharebeye hazırlanma kuvvet komutanlıklarınca yapılarak, UCP gereği ihtiyaç duyulan birlikler muharip komutanlıklara tahsis edilir. Tahsisli birliklerin personel ve lojistik faaliyetleri ilgili kuvvet komutanlığınca yürütülür.

Muharip komutanlıklar, ABD Savunma Bakanı vasıtasıyla doğrudan ABD Başkanı'na bağlı olarak faaliyet gösterirler. ABD Genelkurmay Başkanı ile koordinasyon ilişkileri vardır. Komutanlıkların sayıları yasa ile düzenlenmemiştir; dönemler itibariyle

[13] "Joint Publication 1-02, Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms", November 8, 2010 s. 385. http://www.dtic.mil/doctrine/dod_dictionary/ (Erişim tarihi: 22.03.2013)
[14] "Joint Publication 1-02", s. 60.

ABD ulusal güvenlik stratejilerindeki hedeflere, küresel ve bölgesel önceliklere göre değişiklik göstermektedir. Günümüzde dokuz adet aktif muharip komutanlık bulunmaktadır.[15] Bunların altısı coğrafi sorumluluk alanı bulunan, bu makalede "Coğrafi Muharip Komutanlık" terimi ile incelemeye esas teşkil eden, bir anlamda "Kıtasal Askerî Komutanlık" olarak adlandırılabilecek muharip komutanlıklardır.

Coğrafi muharip komutanlıklardan

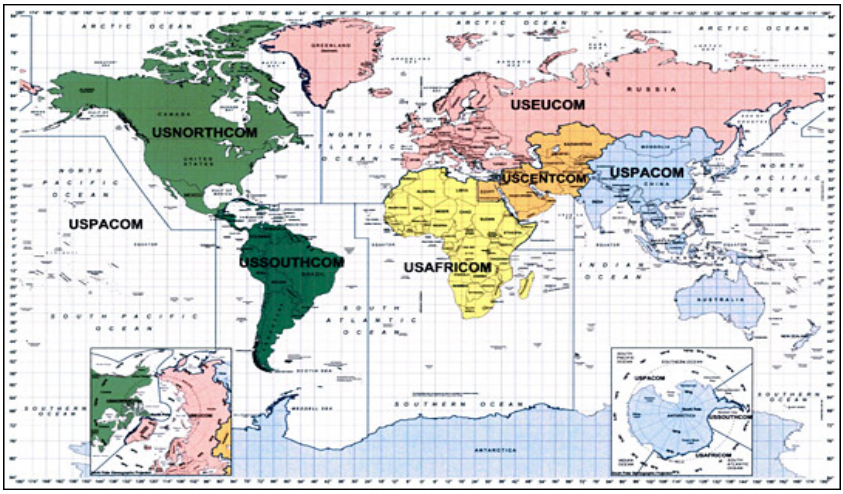
- Afrika Komutanlığı (U.S. Africa Command-USAFRICOM), Stuttgart, Almanya'da,
- Merkez Komutanlığı (U.S. Central Command-USCENTCOM), Florida, ABD'de,
- Avrupa Komutanlığı (U.S. European Command-USEUCOM), Stuttgart, Almanya'da,
- Kuzey Amerika Komutanlığı (U.S. Northern Command-USNORTHCOM), Colorado, ABD'de,
- Güney Amerika Komutanlığı (U.S. Southern Command-USSOUTHCOM), Florida, ABD'de,
- Pasifik Komutanlığı (U.S. Pacific Command-USPACOM), Hawaii, ABD'de bulunmaktadır.

Coğrafi muharip komutanlıklara sorumluluk bölgeleri verilmiştir. Harita-1'de görüleceği üzere Dünya; kara, deniz ve hava bölümleriyle ABD komutanlıklarının sorumluluk sahalarına ayrılmış, hiçbir ülke boşta bırakılmamıştır. Bu kapsamda USNORTHCOM ve USSOUTHCOM Amerika kıtasından; USEUCOM, Avrupa kıtasındaki bütün devletler, Kafkas ülkeleri, Rusya, Türkiye ve İsrail dâhil olmak üzere 51 ülkeyi kapsayan geniş bir sorumluluk sahasından sorumludur. ABD Avrupa Komutanı aynı zamanda NATO Harekât Komutanı (Supreme Allied Commander Europe (SACEUR) olarak çift şapkalıdır. USCENTCOM'un

---

[15] Andrew Feickert, "The Unified Command Plan and Combatant Commands: Background and Issues for Congress", ***CRS Report for Congress***, R42077, 3 January 2013, www.crs.gov, s. 4.

sorumluluk sahası Orta Doğu ve Orta Asya'da 20 ülkeyi kapsamakta; USPACOM ise Çin, Hindistan ve Japonya dâhil 36 ülkeden sorumlu tutulmaktadır. ABD coğrafi muharip komutanlıklarının en yenisi olan USAFRICOM, Afrika'da 54 ülkeden sorumludur.

Harita-1: ABD Coğrafi Muharip Komutanlıklarının Sorumluluk Sahaları[16]

Coğrafi sorumluluğu olmayan ve belirli yeteneklere sahip işlevsel muharip komutanlıklar ise dünya genelinde ve coğrafi sınırlara bağlı olmaksızın faaliyet gösterir ve dünyanın değişik bölgelerindeki ABD kuvvetlerine özel alanlarda destek ve hizmet sağlar. Bu kapsamda üç işlevsel komutanlık bulunmaktadır: ABD Özel Kuvvetler Komutanlığı (U.S. Special Operations Command-USSOCOM),

[16] "Unifed Command Plan-Commander's Area of Responsibility", US Department of Defense Web Site, http://www.defense.gov/home/features/2009/0109_unifiedcommand/ (Erişim tarihi: 11.03.3013)

Stratejik Komutanlık (U.S. Strategic Command-USSTRATCOM) ve Ulaştırma Komutanlığı (U.S. Transportation Command-USTRANSCOM).

ABD'de muharip komutanlıklar teşkili için ilk adım, 1946 yılındaki ilk UCP'dir. Başkan Truman'ın onayladığı plan ile II. Dünya Savaşı sonrası dönem için geçici bir tedbir olarak dünyanın kritik bölgelerini kontrol edebilecek şekilde muharip komutanlık uygulamasına geçilmiştir.[17] Bu kapsamda Uzakdoğu Komutanlığı (Far East Command); Pasifik Komutanlığı (Pacific Command); Alaska Komutanlığı (Alaskan Command); Kuzeydoğu Komutanlığı (Northeast Command); Atlantik Filosu (Atlantic Fleet); Karayipler Komutanlığı (Caribbean Command) ve Avrupa Komutanlığı (European Command) kurulmuştur. Bu komutanlıkların bir kısmı ABD silahlı kuvvetlerinin diğer kuvvetlerini kapsayacak şekilde müşterekken, bir kısmı ise sadece bir kuvvete dayanıyordu.

UCP; ABD'nin stratejik ve jeopolitik ihtiyaçlarıyla askerî teknolojilerde ortaya çıkan gelişmelere ve ulusal güvenlik stratejilerinde öngörülen önceliklere cevap verebilecek şekilde yıllar içerisinde değişmiştir. Farklı dönemlerde savunma alanında yapılan yasal düzenlemeler de UCP'nin içeriğini ve askerî komutanlıkların kuruluşunu önemli ölçüde etkilemiştir. Bu kapsamda ilk yasal düzenleme olan "1947 yılı Ulusal Güvenlik Yasası" ile Birleşik Muharip Komutanlık (Unified Combatant Command-UCC) sistemi resmen kurulmuştur. UCC ile ABD'nin dünya çapında sürekli bir askerî varlık göstermesi kesinleşmiştir.[18]

1958 yılında çıkarılan "ABD Savunma Bakanlığının Yeniden Teşkilatlanma Yasası" ile muharip komutanlıkların emir komuta ilişkileri ve sorumlulukları daha açık hatlarla tanımlanmış; komutanlıklar yetki bakımından güçlendirilmiştir.[19] 1986 yılındaki "Goldwater-Nichols Savunma Bakanlığı Yeniden Teşkilatlanma

[17] Andrew FEİCKERT, ***a.g.y***., s. 4.
[18] Andrew Feickert, ***a.g.y***., s. 4.
[19] Ronald H. Cole, v.d., ***a.g.y***. ,s. 26.

Yasası"yla, ABD Genelkurmay Başkanları muharip komutanlıkların sorumluluk sahalarını, teşkilatlarını ve görevlerini en az iki yılda bir gözden geçirmek ve ABD Savunma Bakanı ve ABD Başkanı'na önerilerde bulunmakla sorumlu tutmuştur.[20]

Günümüzdeki muharip komutanlıklardan USNORTHCOM ve USAFRICOM hariç diğer komutanlıklar, II. Dünya Savaşı yıllarında ve sonrasında Soğuk Savaş döneminde, küresel jeopolitik dinamiklerde ve stratejik tehdit algılamalarında meydana gelen değişimlere paralel olarak kurulmuştur. Bu bağlamda komünizmden ve Sovyetler Birliği'nden algılanan tehdit önemli olmuştur.

ABD Karayipler Savunma Komutanlığı (U.S. Caribbean Defense Command), USSOUTHCOM'un temelini oluşturmaktadır. II. Dünya Savaşı yıllarında Panama Kanalı ve civarındaki kritik bölgeleri savunmak üzere kurulmuş; savaş sonrası 1947'de sorumluluk sahası Orta ve Güney Amerika ülkelerini kapsayacak şekilde genişletilmiş; Soğuk Savaş'ın ilk yıllarında komünist hareketlere karşı bölge rejimlerine destek sağlamış; 1963 yılında ismi USSOUTHCOM olarak değiştirilmiştir.[21] 1950'lerde ABD Atlantik Komutanlığı'nın kurulmasıyla etkinliği azalan USSOUTHCOM, 1980'lerde Orta Amerika ülkelerinde komünist ayaklanmalar ve iç çatışmalar nedeniyle tekrar canlandırılmış ve Soğuk Savaş sonuna kadar faaliyetlerine bu yönde devam etmiştir.

Soğuk Savaş döneminin ilk yıllarında kurulan diğer bir komutanlık, USPACOM'dur. Aynı yıl kurulan Uzak Doğu Komutanlığı'nın sorumlulukları 1957'de USPACOM'a devredilmiş, yıllar içerisinde yeni bölgelerin sorumluluğunu devralarak coğrafi muharip komutanlıklar arasında en geniş sorumluluk alanına sahip olan komutanlığa dönüşmüştür.[22] Kore Savaşı'nda ABD ulusal güvenlik hedefleri doğrultusunda sert güçleriyle faaliyet gösteren USPACOM,

[20] Cynthia A. Watson, ***Combatant Commands: Origins, Structure, and Engagement***, Praeger Security International, USA, 2011, s. 14–15.
[21] Andrew Feickert, ***a.g.y.***, s. 54.
[22] Andrew Feickert, ***a.g.y.,*** s. 47.

Soğuk Savaş'ın kalan bölümünde Sovyetler'in ve Çin'in dengelenmesi, çevrelenmesi ve iş birliği geliştirilmesi kapsamında sert ve yumuşak güçleri bir arada kullanmıştır. Bu dönemde Güney Kore ve Japonya'daki ABD askerî varlığı USPACOM'un komutasında yer almıştır.

ABD Avrupa Komutanlığı USEUCOM, Sovyetler Birliği'ni Avrupa'da dengeleme çabalarının önemli bir aşamasını oluşturmak üzere 1952 yılında teşkil edilmiş ve Avrupa'daki tüm ABD kuvvetlerinin komutasını almıştır. USEUCOM komutanı çift şapkalı olarak NATO Avrupa Müttefik Komutanlığı (SACEUR) görevini de yürütmüştür. USEUCOM, Soğuk Savaş sonuna kadar ağırlıklı olarak Avrupa'da Sovyetler'in askerî ve nükleer kapasitesinin dengelenmesi, savaş planlarının hazırlanması ve bu kapsamda eğitim ve tatbikatların yapılarak kuvvetlerin yüksek hazırlık durumunda bulunmasını amaçlamıştır. Ana faaliyetlerin yanında, Avrupa'daki müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerinin ABD birliklerinin seviyesine ulaştırılması ve savaş durumunda karşılıklı çalışabilirlik sağlanması için askerî yardım programlarını planlamış ve uygulamıştır.[23] 1983'te Avrupa Merkez Komutanlığı USCENTCOM'un kurulmasıyla USEUCOM'un sorumluluk sahası ve görevlerinde değişiklik yapılmıştır. İsrail, Lübnan ve Suriye hariç, Orta Doğu'nun sorumluluğu USCENTCOM'a verilmiştir. USEUCOM, 1980'lerin sonlarına doğru Avrupa'ya ilaveten Afrika'nın sorumluluğunu da almıştır.

1980'lerde ABD Başkanı Reagan ile birlikte, Sovyetlere karşı izlenen sert politika ve Afganistan'ı işgaline karşı yürütülen faaliyetler, İran'da ABD karşıtı yönetimin iktidara gelmesiyle yaşanmaya başlayan krizler 1983 yılında USCENTCOM'un kuruluşuna yol açmıştır. USCENTCOM 1980'lerin sonuna kadar Sovyetler'in başta Afganistan olmak üzere Orta Asya'daki faaliyetleri ile İran ve Pakistan üzerinden sıcak denizlere açılma politikasından algılanan tehditlere odaklanmıştır. USCENTCOM aynı zamanda istihbarat toplama ve uluslararası kamuoyunu şekillendirme gayretlerini İran-Irak

[23] Andrew Feickert, ***a.g.y.,*** s. 38.

Savaşı'ndan sonra Orta Doğu'da güçlü bölgesel aktör olarak görülen Irak'ın kontrol edilmesine yöneltmiştir.

Soğuk Savaş Sonrası Dönemde ABD Ulusal Güvenlik Politikaları

Soğuk Savaş'ın son yıllarını kapsayan 1989-1991 arasındaki iki yıllık kısa dönemde uluslararası toplum, Berlin Duvarı'nın yıkılması, Sovyetler Birliği'nin dağılması, komünizmin çökmesi ve Irak'ın Kuveyt'i işgali gibi radikal değişimlere ve önemli olaylara tanıklık etmiştir. Ayrıca dünyanın birçok bölgesinde uzun yıllardır baskı altında tutulan etnik gerginlikler çatışmaya dönüşmeye başlamıştır. ABD'nin 1991 yılındaki Ulusal Güvenlik Stratejisi, bu değişimleri karşılayabilecek şekilde hedefler belirlemiştir. 1991'deki Bush yönetimi Sovyetlerin dağılmasıyla ortaya çıkacak belirsizlikleri ve riskleri yönetmeyi; Doğu Avrupa'nın yeni bağımsız ülkelerinde demokrasileri desteklemeyi; küresel barış için siyasi ve ekonomik liberalizme destek sağlamayı; başta kitle imha olmak üzere silahların yaygınlaşmasını önlemeyi ve kontrolünü sağlamayı; ekonomik üstünlüğü devam ettirmeyi önemli hedefler olarak belirlemiştir.[24]

Böylece ABD'nin büyük stratejisi fazla tartışılmadan değişime uğramıştır. Bush yönetiminin son yılında Soğuk Savaş sonrası için askerî planlamalar da başlatılmıştır. Savunma Bakanı Yardımcısı Paul Wolfowitz'in yönlendirmesiyle hazırlanan Savunma Planlama Rehberi taslağında öncelik potansiyel rakiplerin yükselişini önlemek; gelişmiş ülkelerin ABD liderliğine karşı mücadelesini caydırmak; SSCB'den kopan ülkelere güvenlik garantileri sağlamak olarak belirlenmiştir.[25] Taslak basına sızarak, ABD'nin müttefikleri arasında hoşnutsuzluğa neden olmuş ve nihai doküman daha diplomatik bir dille yazılmıştır.[26] Ancak ilk taslak ABD'nin geçek düşüncesini göstermek açısından

[24] "National Security Strategy of the United States-August 1991", http://www.fas.org/man/docs/918015-nss.htm. (Erişim tarihi: 14.02.2013) s. 34–35.
[25] "From Pentagon's Plan: Prevent the Re-Emergence of a New Rival", ***New York Times*****,** March 8, 1992, s. 14.
[26] Patrick Tyler, "Pentagon Drops Goal of Blocking New Superpowers", ***New York Times***, May 24, 1992, s. 1, 14.

önemli olmuştur.

ABD'nin 1990'ların ilk yıllarından itibaren başlattığı askerî müdahalelerin sayıları gittikçe artmıştır. Başkan Clinton ile birlikte, ABD'nin uluslararası yükümlülükleri ve yürüttüğü askerî operasyonlara bakış farklılaşmaya başlamıştır. Somali'deki ABD kuvvetleri çekilmiş ve 1995'te Clinton'un çabaları ile Bosna'da Dayton anlaşması imzalanmıştır. Gelecek hakkında belirsizliklerin öne çıktığı bir dönemde, 1996 yılındaki ABD Ulusal Güvenlik Stratejisi'nin adı, "Angajman ve Genişleme için Ulusal Güvenlik Stratejisi" (A National Security Strategy of Engagement and Enlargement) olarak belirlenmiştir. Ana konu, ABD'nin dünya ile etkileşiminin devam etmesi ve demokratik, güvenli, barışçı ve liberal uluslararası düzenin genişletilmesidir.[27] Stratejinin üç ana elemanı; güçlü savunma kapasitesi ve etkin diplomatik güç, küresel olarak serbest pazar ekonomisinin desteklenmesi ve ülke dışında demokrasinin yaygınlaştırılması olarak belirlenmiştir.

1996 stratejisiyle ABD ilk defa bölgesel stratejiler geliştirmiş ve bunları birbiriyle entegre etmiştir. Bölgesel stratejiler de öncelik ise Avrupa ve Avrasya, Doğu Asya ve Pasifik, Amerika kıtası, Orta Doğu, Batı Asya ve Afrika şeklinde belirlenmiştir.[28]

Soğuk Savaşın bitmesiyle ana askerî tehdit ortadan kalktığı için ulusal güvenliğe kapsamlı yaklaşımlar yaygınlık kazanmıştır. Bununla birlikte komünizmin çökmesiyle ortaya çıkan güç boşluğundan beslenen çeşitli aktörlerden (örneğin ABD'nin haydut devlet olarak tanımladığı devletlerden) kaynaklanan tehditlerin varlığı askerî güç uygulamalarının popülerliliğini azaltmamıştır. Aksine küçük ölçekli askerî operasyonlar önemli ölçüde artmıştır. Bu dönemde "Yeni Dünya Düzeni"ni koruma bağlamında insani müdahaleler ve barışı koruma operasyonları yaygınlık kazanmıştır. Bu tür operasyonlar, Kosova

[27] "A National Security Strategy of Engagement and Enlargement February 1996", http://www.usis.usemb.se/usis/1996strategy/ (Erişim tarihi: 16.03.2013) s. 2.
[28] "A National Security Strategy of Engagement and Enlargement, February 1996", s. 43–52.

örneğinde görüldüğü gibi, zaman zaman savaş boyutlarına yaklaşmıştır. Operasyonların ABD'nin stratejik çıkarlarına hizmet edip etmediği her zaman tartışmalı olmuştur.

ABD Başkanı Clinton'un barışı koruma görevlerine yaklaşımı daha temkinli olmuştur. Bu tür operasyonların gerekliliği reddedilmemekle birlikte gerekli şartların sağlanarak başlatılması yaklaşımı operasyonları sayıca azaltmıştır.[29]

Bu dönemde ABD ulusal güvenlik stratejisinin önemli bir boyutunu; NATO'nun askerî bir örgütten ziyade siyasi bir kulübe dönüştürülmesi, genişlemesi, diyalog ve iş birliği kanalları ile angajman yaratılması teşkil etmiştir. Böylece NATO'nun SSCB'den kalan güç boşluğunu doldurması amaçlanmıştır. Böylece 1940'lardan itibaren olgunlaşan çevrelemenin askerîleşmesi, 1990'lardan itibaren genişlemenin askerîleşmesine dönüşmüştür.

11 Eylül olayları ABD ulusal güvenlik stratejisinde önemli değişikliklerin önünü açmıştır. Bu kapsamda, George W. Bush'un döneminde ortaya atılan "terörle savaş" (*war on terror*) ve "önleyici savaş" (*preventive war)* doktrinleri öne çıkmaktadır.[30] Saldırı veya eylem hazırlığında olan düşman veya terörist grupları etkisizleştirmeyi hedefleyen eylemleri ifade eden önleyici savaş doktrini uluslararası toplumda kabul görmemesine rağmen yaygın uygulama alanı bulmuştur. Bush'un 2002 Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde terörle savaş kapsamında bütün ülkelerle iş birliği yapılması önemli bir konu olarak yer almış; geçmişte rakip ve hasım olarak kabul edilen Çin gibi ülkeler de iş birliğine davet edilmiştir.[31]

Bush döneminin önemli bir aşamasını 2006 Ulusal Güvenlik Stratejisi oluşturmaktadır. Bu stratejide "terörle savaş" ve "önleyici

[29] Eric Schmitt, "U.S. Set to Limit Role of Military in Peacekeeping", ***New York Times***, January 29, 1994, s. 1, 5.
[30] "The National Security Strategy of the United States of America-September 2002", The White House, September 2002, s. 15. http://www.whitehouse.gov/nsc/nss.html (Erişim tarihi: 18 Mart 2013).
[31] "The National Security Strategy of the United States of America-September 2002", s. i.

savaş" üzerine yapılan vurguların devam ettiği görülmektedir. Büyük güçlerle iş birliğinin önemi azalmamıştır. Bu anlamda 2002 stratejisinden çok fazla değişiklik olmamıştır. Terörle savaş kapsamında Yemen ve Sudan başta olmak üzere Afrika'ya öncelik verilmeye başlandığı görülmektedir.[32]

ABD'nin Bush Dönemi ulusal güvenlik stratejileri, tek taraflılık, askerî ve sert güce (*hard power*) aşırı güvenilmesi, uluslararası hukukun ihlal edilmesi özellikleriyle ortaya çıkmıştır. 2008 yılından itibaren Bush Döneminin sonuna doğru yumuşak güç (*soft power*) daha fazla öne çıkmaya başlamış, ancak sert güçten tamamıyla vazgeçilmemiştir. Ulusal çıkarların en uygun şekilde gerçekleştirilmesini sağlamak için her iki gücün uygun bir karışımını ifade eden "akıllı güç" (*smart power*) kavramı yer bulmuştur. Obama döneminde ise çok taraflılık, diplomasi ve iş birliğine vurgu artmıştır.

Soğuk Savaş sonrası ABD stratejisi iki ana bölüm olarak görülebilir. 11 Eylül 2001 öncesinde ABD, ağırlıklı olarak askerî olmak üzere ulusal gücünü etnik çatışmaların sonlandırılması, yabancıların ve azınlıkların yerel toplumların şiddetinden korunması ve istikrarlı devletler inşa edilmesi için kullanılmıştır. ABD'de bir kesim bu tür girişimlerin uzun dönemde daha istikrarlı ve çok daha fazla küresel bir dünyayı garanti edeceğini ve ABD ulusal çıkarlarına fayda sağlayacağına inanmıştır.

11 Eylül olayları sonrası ise ABD stratejisi terörizmle mücadeleye dönmüştür: Her türlü yöntemle ve saldırgan bir yaklaşımla istihbarat toplama ve yerleri tespit edilen teröristleri kuvvet kullanarak etkisizleştirme. 11 Eylül öncesinde, terörle mücadelenin savaş konsepti olarak mı, yoksa kamu düzeninin sağlanması kapsamında mı ele alınması gerektiği tartışılmaktaydı. Genel kabul, terörizmin savaş olarak algılanmasını gerektirecek kadar büyük bir tehdit olmadığı

[32] "The National Security Strategyof the United States of America- March 2006", The White House, http://georgebush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2006/index.html (Erişim tarihi: 14.03.2013).

yönündeydi.[33] Bu kapsamda ABD Federal Soruşturma Bürosu (Federal Bureau of Investigation-FBI), istihbarat toplamayı adli sürece yardım edecek yasal bir adım olarak kullanmaktaydı. 11 Eylül saldırıları tartışmayı sonlandırmış; terörizmle mücadele adli ve polisiye yaklaşımın ötesinde ulusal güvenlik işi olarak görülmüş; askerî gücün rolü tartışılmaz bir şekilde kabul edilmiştir.

Soğuk Savaş Sonrasında ABD Yumuşak ve Akıllı Gücünün Aktörleri Olarak Coğrafi Muharip Komutanlıklar

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte, ABD'nin küresel askerî gücünde ve coğrafi muharip komutanlıkların sayısında belirgin bir azalma olacağı şeklinde bir beklenti ortaya çıkmıştır. Bu beklenti, 1990-2000 yılları arasında muharip komutanlıkların klasik askerî işlevlerinde görünür bir azalma ile kuvvetlenmiştir. Bu dönemde coğrafi muharip komutanlıklar dönüşüm sürecine girmişlerdir.

Bu kapsamda USSOUTHCOM, Soğuk Savaş'ın sona ermesi ile sorumluluk bölgesinde komünizmle mücadele yerine uyuşturucuyla mücadele ve insani yardım görevlerine yoğunlaşmıştır.[34] USSOUTHCOM'un günümüzde temel görev alanları; başta kaçakçılık olmak üzere ulus üstü suç örgütleri ile mücadele, insani yardım ve doğal afetlerle mücadeleye yönelik ortak eğitim ve tatbikatlar, bölgesel güvenlik girişimlerine destek, insan haklarının geliştirilmesi, çok taraflı yapılanmalara katkı şeklinde belirtilmektedir.[35]

Soğuk Savaş döneminde ABD'nin Avrupa'da Sovyetler'in dengelenmesinin çerçevesini oluşturan USEUCOM, komünizmin çökmesi ve Sovyetler'in dağılmasıyla ortaya çıkan stratejik ortamda yeni vazifeler bulmakta zorlanmamıştır. USEUCOM tahsisli kuvvetlerinin önemli bir bölümünü 1991 Körfez Harekâtı için

[33] Richard K. Betts, ***a.g.m.*** s. 9.
[34] Andrew Feickert, ***a.g.y.*** s. 54.
[35] "U.S. SOUTHCOM Mission&Focus Areas", SOUTHCOM İnternet Sayfası, http://www.southcom.mil/ourmissions/Pages/Our-Missions.aspx (Erişim tarihi: 22.04.2013)

CENTCOM'a vermiştir. Doğu Avrupa'da Varşova Paktı'nın, Sovyetler Birliği'nin ve Yugoslavya'nın dağılmasıyla serbest kalan ve yeni ortaya çıkan devletlere demokrasiye ve liberal ekonomiye geçiş için destek sağlamak ana vazife olmuştur. Bu bağlamda, diğer ABD bakanlıklarının ve devlet kurumlarının katılımıyla müşterek iş birliği programları uygulanmıştır. Örneğin ABD Ulusal Muhafızları Teşkilatı vasıtasıyla eyaletler ile Doğu Avrupa ülkeleri eşleştirilerek Eyalet Ortaklık Programı hayata geçirilmiştir.[36] Bu şekilde ilgili Avrupa ülkeleri NATO'nun Barış için Ortaklık Programı'na (Partnership for Peace-PfP) müteakiben NATO ve AB üyeliklerine hazırlanmıştır.

USEUCOM 1990'larda bu tür yumuşak güç uygulamalarına öncelik vermekle birlikte, ihtiyaç ortaya çıktığında Bosna, Makedonya ve Kosova'da operasyonlara komuta ederek sert güçlerini kullanmıştır.

Soğuk Savaş sonrası coğrafi muharip komutanlıklar genel olarak sert güçlerinin kullanımına dayanan klasik askerî görevlerin planlaması ve hazırlığından ikili ve çoklu iş birliği, diyalog ve koordinasyonu kapsayan yumuşak güç uygulamalarını içeren yeni işlevlere dönüşmeye başlamış olmakla birlikte CENTCOM'un savaş görevleri gittikçe artmıştır. 1991'de Körfez Savaşı'yla başlayan süreç, 2001'de Afganistan Harekâtı ve 2003'te ise Irak'ın işgaliyle günümüze kadar devam etmiştir. CENTCOM'un 2013'te sıklet merkezi Afganistan'dadır.

11 Eylül 2001 saldırıları, ABD'nin Soğuk Savaş sonrası Sovyet tehdidinin ortadan kalkmasına rağmen, saldırılardan bağışık olmadığını göstermiştir. Bu bağlamda ABD ulusal güvenlik stratejilerinde anavatanın savunmasını öncelikli bir konu haline getirmiştir. USNORTCOM, bu kapsamda 1 Ekim 2002'de ABD'nin savunulması için Savunma Bakanlığı'nın faaliyetlerine komuta etmek ve sivil makamların savunma çabalarını koordine etmek amacıyla kurulmuştur.[37] NORTHCOM'un öncelikli görevler, Kuzey Amerika

[36] Andrew Feickert, ***a.g.y.*** s. 39.

[37] "About USNORTHCOM", USNORTHCOM İnternet Sayfası, http://www.northcom.mil/About/index.html (Erişim tarihi: 24.04.2013).

Kıtası'nın hava savunması; ABD topraklarının balistik füzeler karşı savunulması; ABD'deki doğal afetlerde kurtarma ve insani yardım gibi sivil destek görevleri; uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadeleye katkı ve kitle imha silahlarının kullanılarak yapılacak terörist saldırılar sonrası kriz yönetimine destek sağlanmasıdır.

ABD coğrafi muharip komutanlıklarının sonuncusunu oluşturan USAFRICOM, 1990'ların sonundan itibaren Afrika'ya yönelik artan çabaların sonucunda kurulmuştur. 1998'de ABD'nin Afrika'daki büyük elçilikleri bombalanmış; 11 Eylül sonrası başlatılan terörle savaşın önemli bir cephesi olarak Afrika görülmüş; ayrıca kıtada yer alan çok sayıda başarısız devletin küresel düzene ve ABD çıkarlarına tehdit oluşturduğu değerlendirilmiştir. Afrika Boynuzu bölgesinde silah kaçakçılığı ile deniz haydutluğu önemli bir sorun olmuştur. Bu değerlendirmeler 2006 yılındaki Ulusal Güvenlik Stratejisi'nde Afrika'nın öncelik alınmasına zemin hazırlamıştır. Ayrıca Çin ve Hindistan'ın zengin doğal kaynaklara ulaşmak için Afrika'da artan etkinlikleri de ABD'yi küresel rekabet açısından endişelendirmiştir. USAFRICOM, 2007'de USEUCOM bünyesinde faaliyete başlamış; 2008'de ayrı bir komutanlık kimliğine kavuşmuştur.[38]

ABD'nin ulusal güvenlik stratejilerinde başta askerî güç olmak üzere sert güçle birlikte yumuşak gücün kullanılmasına verilen önem arttıkça coğrafi muharip komutanlıkların konsept, teşkilat, plan ve uygulamalarında değişimler başlamıştır.

Soğuk Savaş döneminde coğrafi muharip komutanlıkların hemen hepsinin karargâh teşkilatında; komutan, yardımcısı, kurmay başkanı ve J1'den J9'a kadar çeşitli işlevsel alanlarda teşkilatlandırılmış başkanlıklar yer almıştır.[39] Yönetim kadrosunun tamamına yakını

[38] "About the Command", AFRICOM İnternet Sayfası, http://www.africom.mil/about-the-command (Erişim tarihi: 22.04.2013).

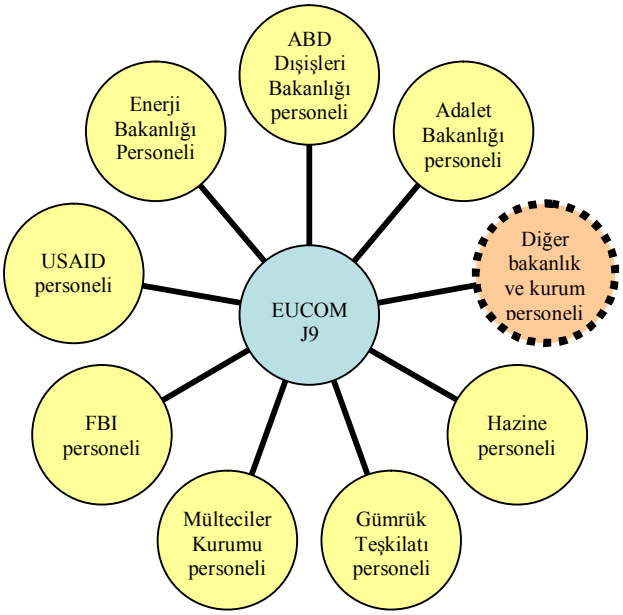
[39] J1, İngilizce Joint (Müşterek) sözcüğünün kısaltması olan J ile karargâh yapılarında personel-insan kaynakları işlevini temsil eden 1'in birlikte kullandığı askerî bir kısaltmadır. Kara, deniz ve hava kuvvetlerinin birlikte çalıştığı müşterek askerî karargâhlarda J1'den J9'a kadar başkanlıklar bulunmaktadır. J2 istihbarat, J3 harekât,

askerî personelden oluşmuştur. 1990'lardan sonra savaş planlaması ve icrası temel vazifesiyle birlikte önem kazanan angajman, genişleme, askerî iş birliği, kalkınma ve insani yardım konuları komutanlık teşkilatlarında değişimleri gerektirmiştir.

Komutanlıklarda yeni işlevleri yerine getirecek askerî personelin görevlendirilmesine öncelik verilmiş ve mevcut personel eğitime tabi tutulmuştur. İlgili ABD devlet kurumlarının temsiline olanak verecek düzenlemelere gidilmiş; J9 başkanlıkları sorumluluk sahasında sivil-asker iş birliğini yürütecek ve kontrol edilen ülkelerin sivil ve asker iç aktörleriyle etkileşimde bulunacak şekilde ABD bakanlıklarının ve ilgili kurumlarının personelinden teşkil edilmiştir. Bu yapılanma "kurumlar arası planlama ve iş birliği" olarak öne çıkmış; muharip komutanlıkları ABD küresel ve bölgesel hedeflerini gerçekleştirmek için ulusal güç unsurlarının müşterek olarak planlandığı, yönlendirildiği ve uygulandığı kurumlar arası bir yapıya dönüştürmeye başlamıştır.

Örnek olarak, ABD coğrafi muharip komutanlıklarının en eskilerinden biri olan Avrupa Komutanlığı Karargâhı'ndaki J9 başkanlığında; ABD Dışişleri, Adalet ve Enerji bakanlıkları ile Hazine, Gümrük, Uyuşturucu ile Mücadele, Mülteciler, FBI ve ABD Dış Yardım Teşkilatı USAID gibi kurumlardan personelin yer aldığı yapı Şekil-1'de görülmektedir.

J4 lojistik, J5 plan ve strateji, J6 bilişim ve iletişim, J7 eğitim ve doktrin, J8 maliye ve bütçe, J9 sivil asker iş birliği işlevlerini ifade etmektedir.

Şekil-1 Coğrafi Muharip Komutanlıkların Kurumlar Arası (Interagency) Yapılanması[40]

USAFRICOM, USPACOM ve USSOUTHCOM'da J9 başkanlıkları, yukarıda belirtilen teşkilata benzer olmakla birlikte, sorumluluk sahalarında bulunan bölgelerin ve ülkelerin ekonomik, çevresel, sosyal, siyasal ve askerî boyutlardaki öncelikli sorunlarına müdahil olabilecek şekilde farklılıklar içermektedir.[41] Örneğin ABD Tarım Bakanlığı

[40] "US EUCOM J9-Interagency Partnering", http://www.eucom.mil/organization/command-structure/j9-interagency-partnering (Erişim tarihi: 22.04.2013).

[41] "USAFRICOM Outreach (J9)", http://www.africom.mil/about-the-command/directorates-and-staff/j9 (Erişim tarihi: 22.04.2013); "Director of Pacific Outreach (SES), U.S. Pacific Command", http://www.pacom.mil/organization/staff-directorates/

personeli, USAFRICOM karargâhında yer alırken; USEUCOM karargâhında bulunmamaktadır. Bu komutanlıkların J9 başkanları genellikle ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan görevlendirilmiş diplomatlardır.

Ayrıca muharip komutanlıklarda kurumlar arası planlama ve uygulamanın etkinliğinin artırılması için üst düzey kurumlar arası koordinasyon yapıları da kurulmaya başlanmıştır.

Bush döneminin son yıllarından itibaren ve özellikle Obama ile birlikte ABD dış politikası ve ulusal güvenlik stratejilerinde yumuşak güç uygulamalarının coğrafi muharip komutanlıkların teşkilatına diğer bir yansıması ise, muharip komutanların yardımcısı sayısının ikiye çıkarılması olmuştur. İki yardımcıdan birisi korgeneral/koramiral rütbesinde asker, diğeri ise ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan görevlendirilen ve genellikle büyükelçi unvanına sahip olan sivil yardımcıdır. ABD Dışişleri Bakanlığı komutan yardımcılıklarına kadın diplomatları da görevlendirerek askerî karargâhların görünümünü yumuşatma çabalarına katılmıştır. Bu bağlamda USSOUTHCOM komutan yardımcısı olarak 2011'de Büyükelçi Carmen Martinez atanmıştır. [42]

Coğrafi muharip komutanlıklar, 21. yüzyılda ABD çıkarlarının ve hedeflerinin gerçekleştirilmesi için kamu diplomasisi ve stratejik iletişim faaliyetlerine kendi sorumluluk bölgelerinde gittikçe artan bir şekilde gayret tahsisi yapmaktadır. Bu konuda rehber alınan ve 2007 yılında yayımlanan ABD'nin Kamu Diplomasisi ve Stratejik İletişim Ulusal Stratejisi, dış ilişkilere yönelik olarak üç temel amaç belirlemiştir. Bunlar uluslararası topluma pozitif fırsat ve umut vizyonu aşılanması; küresel ortaklarla beraber çalışarak şiddete dayalı radikalizmin önlenmesi ve tüm dünyada liberal ortak değerlerin ve

j9/j9-biography-ritchie.shtml (Erişim tarihi: 22.05.2013); USSOUTHCOM J9 Partnering Directorate", http://www.southcom.mil/aboutus/Pages/J9.aspx (Erişim tarihi: 24.04.2013).

[42] "Civilian Deputy to the Commander & Foreign Policy Advisor", US SOUTHCOM İnternet Sayfası, http://www.southcom.mil/aboutus/Pages/Ambassador-Carmen-Martinez.aspx (Erişim tarihi: 19 Nisan 2013).

çıkarların yaygınlaştırılmasıdır.[43]

Bu bağlamda coğrafi muharip komutanlıklar, kendi harekât ortamlarını şekillendirmek için çeşitli yumuşak güç unsurlarını kullanmaktadır. Örneğin USSOUTHCOM, Güney Amerika ülkelerinde kapsamlı aşı kampanyaları yürütmüştür.[44] Bu tür kampanyaların iyi tasarlanan bilgi harekâtı ile birlikte ABD'nin ve ABD Ordusu'nun bölgedeki olumlu algısına katkı yapacağı düşünülmektedir. Muharip komutanlıklar yumuşak güç uygulamalarını ulusal, bölgesel ve uluslararası medyaya duyurmak için çalışmalar yapmakta; komutanlıklarda çalışan personelin yürütülen faaliyetleri sosyal medya aracılığıyla daha geniş kitlelerle paylaşması teşvik edilmektedir.[45]

Yumuşak güç uygulamalarında özellikle Müşterek Görev Kuvveti komutanlarına önemli görevler yüklenmektedir. Bu komutanların emrindeki psikolojik harekât timleri, yaptıkları çalışmalarla yerel gereksinimleri analiz etmekte, en fazla etki yapacak projeleri tespit etmekte ve komutanlara önerilerde bulunmaktadır. Projelerin yapılması ve tamamlanması sürecinde ise yerel halkın bilgilendirilerek etkilenmesi amaçlanmaktadır. ABD birlikleri, insanların acil olarak su kuyusuna ihtiyaç duyduğu bir bölgede okul inşa etmenin fazla olumlu etki yaratmayacağını, Irak ve Afganistan operasyonlarından ders alarak, öğrenmişlerdir.

Muharip komutanlıklar, farklı ülkelerde ABD'nin imajı hakkında yapılan araştırmaları ayrıntılı olarak analiz ederek; yaş grupları, cinsiyet ve dinsel inanç gibi demografik ve kültürel özellikleri öne çıkaran yumuşak güç uygulamalarına başvurmaktadır.

[43] "U.S. Department of State, U.S. National Strategy for Public Diplomacy and Strategic Communication", June 2007. http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/state/natstrat_strat_comm.pdf (Erişim tarihi: 26.04.2013).

[44] Pat Paterson, "SOUTHCOM turns to Soft Power" ***U.S. Naval Institute Proceedings***, July 2008, s. 57. http://www.usni.org/magazines/proceedings/2008-07/southcom-turns-soft-power (Erişim tarihi: 11.03.2013).

[45] John Garcia, vd, "The US Military and Soft Power", http://www.au.af.mil/iosphere_summer09_gar. (Erişim *tarihi: 18.03.2013).* s. 19.

ABD'de konuşlu Pew Küresel Araştırma Şirketinin anketlerine göre,[46] ABD'nin Ulusal Kamu Diplomasisi ve Stratejik İletişim Stratejisi'nde kadınlar öncelikli olarak hedef alınmalıdır. Muharip komutanlar bu araştırmaları dikkate alarak kadınlarla ilgili merkezlerin açılmasına özel önem vermektedir.[47]

Sonuç

ABD'nin ulusal güvenlik hedeflerinin gerçekleştirilmesi için II. Dünya Savaşı'nın ilk yıllarından günümüze kadar faaliyet gösteren coğrafi muharip komutanlıklar, 70 yıllık dönem içerisinde önemli değişimler geçirmiştir. Değişikliklerin başında karargâh yapılarının daha fazla sivilleşmesi; bakanlıklar ve kurumlar arası teşkilata dönüşmesi; görevlerin savaş planlaması gibi klasik askerî işlevlerden ziyade insani yardım, iş birliği, diyalog, kamu diplomasisi ve stratejik iletişim gibi yumuşak güç alanlarına kayması gelmektedir.

Soğuk Savaş sonrası ABD'nin ulusal güvenlik stratejilerinin önemli ölçüde değişmesi ve yumuşak güç kullanımına daha fazla yer verilmesine rağmen, bölgesel düzeyde stratejilerin ana uygulayıcıları olarak muharip komutanlıkların varlıklarını devam ettirmeleri çelişkili görünmektedir. ABD'de bazı çevreler, muharip komutanlıkların yapılarının ve çalışma usullerinin yumuşak güç uygulanmasını öne çıkaracak şekilde değişimini temel çelişkiye cevap olarak görmemektedir. Muharip komutanlıkların ilişkide bulundukları ülkelerde ABD'nin sert yüzünü temsil ettiği; son yıllarda olumsuza dönen ABD'nin imajının düzeltilmesi için sivil yapıların tercih edilmesi gerektiği sıklıkla dile getirilmektedir. [48]

ABD'de birçok devlet kurumu harekât alanlarında

[46] "America's Image Slips, But Allies Share U.S. Concerns Over Iran, Hamas", ***Pew Global Attitudes Project*** June 2006, http://pewglobal.org/reports/display.php?PageID=825, (Erişim tarihi: 3.4.2013).

[47] "U.S. Department of State, U.S. National Strategy for Public Diplomacy and Strategic Communication", s. 19.

[48] Peter C. Phillips, Charles Corcoran, " Harnessing America's Power: A U.S. National Security Structure for the 21st Century", ***JFQ,*** Issue 63, 4th quarter 2011, 38–46, s. 45.

kullanılabilecek yumuşak güç vasıtaları geliştirmektedir. Bunlardan biri, ABD Dışişleri Bakanlığı'nca teşkil edilen Sivil Yardım Timleridir (Civilian Response Teams).[49] Bu timlerde değişik kurumlardan 250 personel daimi statüde çalışmakta ve ayrıca 2000 yedek personel bulunmaktadır. Timler, ulus/devlet inşası faaliyetlerinin yürütüldüğü ülkelerde yerel devlet kurumlarına kapasite kazandırmak, eğitmek, ortak çalışmalar yürütmek amacıyla kullanılmaktadır. Ancak askerî vasıtalara ve sert güce alternatif olarak düşünülen bu timlerin güvenlik ihtiyacının muharip komutanlıklar veya başka askerî yapılar olmaksızın nasıl karşılanabileceği cevaplandırılamamaktadır.

Muharip komutanlıkların mevcut varlıklarının radikal olarak değiştirilmesine yönelik yaklaşımlar öne sürülmektedir. En fazla taraftar bulan yaklaşım; ABD ulusal güvenlik stratejilerinin hedeflerini bölgesel düzeyde koordine edecek ve liderlik yapacak sivil yapıların kurulmasıdır. Bu yapılar, ABD Başkanı tarafından atanacak sivil liderler tarafından yönetilecek ve sorumluluk sahalarında muharip komutanlıklar dâhil tüm devlet kurumlarını kontrol edecektir.[50] Bu şekilde ABD'nin diğer ülkelerdeki görünümü sivilleştirilecek ve yumuşatılacaktır. Ancak ABD karar vericileri emir komuta birliği, yönetimde sadelik, kaynak tasarrufu ve gayret birliği prensiplerinin özde sağladığı büyük avantajları sivil görünümün sağlayacağı muğlâk faydaya tercih etmekte; dolayısıyla muharip komutanlıklar ABD ulusal güvenlik stratejilerinin uygulayıcıları olarak varlıklarını sürdürmektedir.

Summary

The U.S. Geographical Combatant Commands (COCOMs) have been among the major executors of the goals of the U.S. national security strategies for almost 70 years, starting from the early 1940s.

---

[49] Nicholas Kralev, "Rice hails corps to rebuild nations", ***Washington Times***, http://www.washingtontimes.com/news/2008/jul/17/rice-hailscorps-to-rebuild-nations/, (Erişim tarihi: 11.04.2013)

50 Peter C. Phillips, Charles Corcoran, ***a.g.m***., s. 45.

Currently there are nine COCOMs in the U.S. Department of Defense. Three of them, Special Operations, Strategic and Transportation Commands are functional commands and are not in the scope of this study. The remaining commands are called as Geographical COCOMs, which are unified military organizations operating in clearly delineated areas of operation in the different regions of the world. The first Geographical COCOM is the U.S. Southern Command (USSOUTCOM), which was established in 1941. The U.S. European Command (USEUCOM) and the U.S. Pacific Command (USPACOM) were set up after the World War II. These COCOMs mainly served for the U.S. struggle against the Communism mainly in the American Continent and the containment of the USSR both in Europe and in East Asia-Pacific during the Cold War. The Soviet invasion of Afghanistan, Iran Islamic Revolution and the crises in the early 1980's were the main reasons for the establishment of the U.S. Central Command (USCENTCOM) in 1983. The USCENTCOM played an important role in the U. S. military interventions after the Cold War. The first one of these military interventions was the Desert Storm in 1991; ten years later, it was followed by the Operation Enduring Freedom in Afghanistan in 2001 and the invasion of Iraq in 2003.

During the Cold War, the U.S. national security strategies mainly focused on containment and balancing actions, and heavily relied on the use of hard power. The capabilities and the internal organizations of the COCOMs best suited for the missions given in the national security strategies for that period.

When the Cold War ended, the national security strategies and the missions of the geographical COCOMs began to change. The military engagement, cooperation and dialogue were seen as more important than the war planning functions. The headquarters of the COCOMs involved more civilian personnel and started to transform to interagency platforms. They have become the major agents of the U.S. foreign policy in their own respective areas of responsibilities over the years following the end of the Cold War.

The national security strategies of the U.S. have changed radically after the 9/11 terrorist attacks. The declaration of war on

terror, preventive war doctrine, unilateralism and breach of international law have caused the U.S. image to become quite negative in almost all parts of the World. After the 9/11, the fourth geographical COCOM, the U.S. Northern Command (USNORTHCOM), was established to defend the homeland against terrorist and missile attacks. And lastly, the U.S. Africa Command (USAFRICOM) was set up to further the fight against the global terrorism and to limit the Chinese influence in Africa.

As the U.S. national security strategies after 2007 have attached priority on the use of soft power, multilateralism and cooperation, the geographical COCOMs have made radical changes in their structures, missions and procedures. Today, they have headquarters with more civilians, deputy commanders appointed by the U.S. Department of State and the division heads from the different agencies. With this kind of personnel structure, they look like interagency bodies rather than military headquarters. Moreover, their missions have dramatically changed from war planning to planning of humanitarian assistance and disaster relief, and handling public diplomacy and strategic communication.

Although there are some critics about the geographical COCOMs on the ground that they have made U.S. foreign policy "too militarized", it seems that the U.S. decision makers still believe that they are best implementers of U.S. global interests.

KAYNAKÇA

Kitaplar

BETTS Richard K., "U.S. National Security Strategy: Lenses and landmarks", ***The Princeton Project on National Security***, November 2004, http://www.princeton.edu/~ppns/papers/betts.pdf, (Erişim tarihi: 10.03.2013).

BLAUFARB Douglas S., ***The Counterinsurgency Era: U.S. Doctrine and Performance***, New York Free Press, USA, 1977.

BRZEZINSKI Zbigniew, ***Power and Principle: Memoirs of the National Security Adviser***, Revised Edition, Farrar, Straus, Giroux, USA, 1985.
KISSINGER Henry A., ***White House Years***, Little-Brown, USA, 1979.
LOWI Theodore J., ***The End of Liberalism***, W.W. Norton Publishing, New York, USA, 1969.
POLLARD Robert A., ***Economic Security and the Origins of the Cold War, 1945-1950***, Columbia University Press, USA, 1985.
WALTZ Kenneth N., ***Theory of International Politics***, 1st Edition, Mc Grew-Hill Publishing, USA, 1979.
WATSON Cynthia A., ***Combatant Commands: Origins, Structure, and Engagement***, Praeger Security International, USA, 2011.

Makaleler

"From Pentagon's Plan: Prevent the Re-Emergence of a New Rival", ***New York Times*****,** March 8, 1992.
PHILLIPS Peter C., CORCORAN Charles, "Harnessing America's Power: A U.S. National Security Structure for the 21st Century", ***JFQ,*** Issue 63, 4th quarter 2011, 38-46.
SCHMITT Eric, "U.S. Set to Limit Role of Military in Peacekeeping", ***New York Times***, January 29, 1994.
STEVENSON Charles A., "Underlying Assumptions of the National Security Act of 1947," ***Joint Forces Quarterly,*** 2008, 1stQuarter, 129–133.
TYLER Patrick, "Pentagon Drops Goal of Blocking New Superpowers," ***New York Times***, May 24, 1992.

İnternet Kaynakları

"About USNORTHCOM", USNORTHCOM İnternet Sayfası, http://www.northcom.mil/About/index.html (Erişim:24.04.2013).
"About the Command", AFRICOM İnternet Sayfası, http://www.africom.mil/about-the-command(Erişim:22.04.2013).
"America's Image Slips, But Allies Share U.S. Concerns Over Iran, Hamas", Pew Global Attitudes Project June 2006, http://pewglobal. org/reports/display.php?PageID=825, (Erişim tarihi: 3.4.2013).
"A National Security Strategy of Engagement and Enlargement. February 1996", http://www.usis.usemb.se/usis/1996strategy/(Erişim tarihi: 16.03.2013).

"Civilian Deputy to the Commander & Foreign Policy Advisor", US SOUTHCOM İnternet Sayfası, http://www.southcom.mil/aboutus/Pages/Ambassador-Carmen-Martinez.aspx(Erişim: 19 Nisan 2013)

COLE Ronald H. et.al., ***The History of the Unified Command Plan 1946-1999***, Washington, DC, USA, 2003. http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA426162 (Erişim tarihi: 13.02.2013).

"Director of Pacific Outreach (SES), U.S. Pacific Command", http://www.pacom.mil/organization/staff-directorates/j9/j9-biography-ritchie.shtml 8erişim: 22.05.2013).

FEICKERT Andrew, "The Unified Command Plan and Combatant Commands: Background and Issues for Congress", ***CRS Report for Congress***, R42077, 3 January 2013 www.crs.gov.

GARCIA John, vd, "The US Military and Soft Power", http://www.au.af.mil/iosphere_summer09_gar. (Erişim *tarihi: 18.03.2013)*.

"Joint Publication 1-02, Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms", November 8, 2010.. http://www.dtic.mil/doctrine/dod_dictionary/ (Erişim tarihi: 22.03.2013).

KRALEV Nicholas, "Rice hails corps to rebuild nations", ***Washington Times***, http://www.washingtontimes.com/news/2008/jul/17/rice-hails corps-to-rebuild-nations/; (Erişim tarihi: 11.04.2013).

"National Security Act of 1947", U.S. Department of State Office of the Historian, http://history.state.gov/milestones/1945-1952/ National SecurityAct (Erişim tarihi: 27.04.2013).

"National Security Strategy of the United States- August 1991", http://www.fas.org/man/docs/918015-nss.htm. (Erişim tarihi: 14.02.2013) .

PATERSON Pat, "SOUTHCOM turns to Soft Power" ***U.S. Naval Institute Proceedings***, July 2008, http://www.usni.org/magazines/proceedings/2008-07/southcom-turns-soft-power (Erişim tarihi: 11.03.2013).

"The National Security Strategy of the United States of America-September 2002", The White House, September 2002, http://www.whitehouse.gov/nsc/nss.html (Erişim: 18 Mart 2013).

"The National Security Strategyof the United States of America-March 2006", The White House, http://georgebush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2006/index.html. (Erişim tarihi: 14.03.2013).
"Unifed Command Plan-Commander's Area of Responsibility", US Department of Defense Web Site, http://www.defense.gov/home/features/2009/0109_unifiedcommand/(Erişim tarihi: 11.03.2013).
"USAFRICOM Outreach (J9)", http://www.africom.mil/about-the-command/directorates-and-staff/j9 (Erişim:22.04.2013).
"U.S. Department of State, U.S. National Strategy for Public Diplomacy and Strategic Communication", June 2007. http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/state/natstrat_strat_comm.pdf (Erişim tarihi: 26.04.2013).
"US EUCOM J9-Interagency Partnering", http://www.eucom.mil/organization/command-structure/j9-interagency-partnering (Erişim: 22.04.2013).
"U.S. SOUTHCOM Mission&Focus Areas", SOUTHCOM İnternet Sayfası, http://www.southcom.mil/ourmissions/Pages/Our-Missions.aspx (Erişim: 22.04.2013).
"USSOUTHCOM J9 Partnering Directorate", http://www.southcom.mil/aboutus/Pages/J9.aspx (Erişim: 24.04.2013).